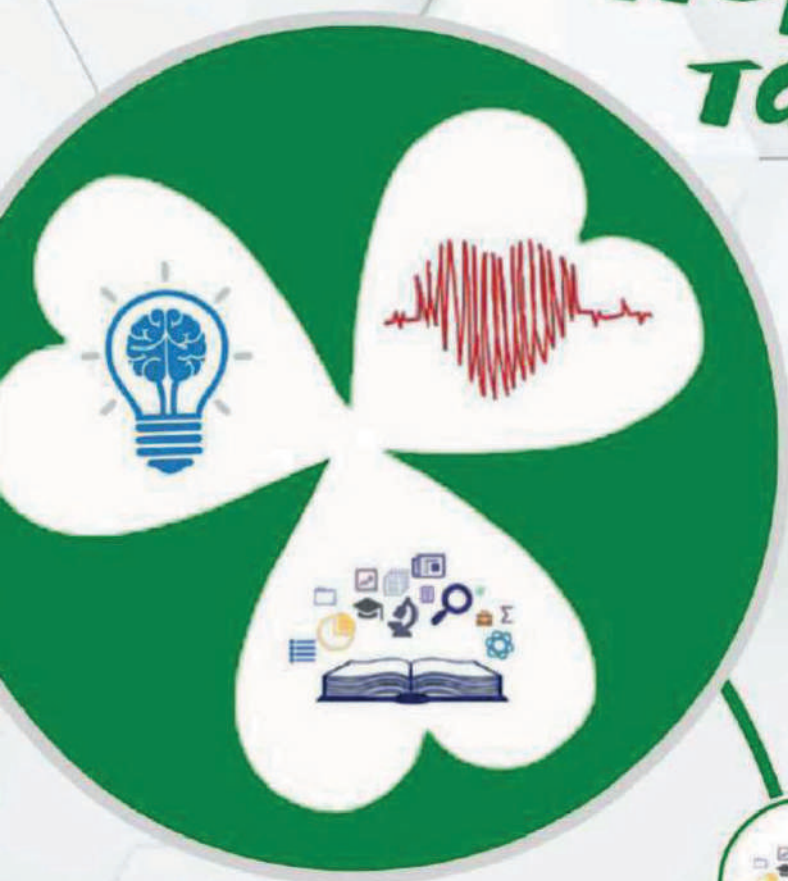

Наукові перспективи
Видавнича група

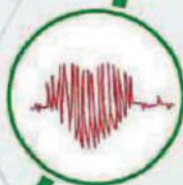
Перспективи та інновації науки

СЕРІЯ "ПЕДАГОГІКА"

СЕРІЯ "ПСИХОЛОГІЯ"

СЕРІЯ "МЕДИЦИНА"

№9(43)2024

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Видавнича група «Наукові перспективи»

Луганський державний медичний університет

Громадська наукова організація «Система здорового довголіття в мегаполісі»

Громадська організація «Християнська академія педагогічних наук України»

Громадська організація «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з
духовно-морального виховання»

*за сприяння КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва",
Центру дієтології Наталії Калиновської*

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 9(43) 2024

Київ – 2024

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Luhansk State Medical University

Public scientific organization "System of healthy longevity in the metropolis"

Public organization "Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine"

Public organization "All-Ukrainian Association of Teachers and Psychologists of
Spiritual and Moral Education"

*with the assistance of the KNP "Clinical Hospital No. 15 of the Podilsky District of Kyiv",
Nutrition Center of Natalia Kalinovska*

"Prospects and innovations of science"

(Series "Pedagogy", Series "Psychology", Series "Medicine")

Issue № 9(43) 2024

Kiev – 2024

«Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)»: журнал. 2024. № 9(43) 2024. С. 911

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021
№ 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології та педагогіки**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.04.2023
№ 491 журналу присвоєно категорію "Б" із медицини: спеціальність 222**

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 16.09.2024, № 6/9-24)

*Журнал видається за підтримки КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва",
Центру дієтології Наталії Калиновської.*

Журнал заснований з метою розвитку наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні, за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку медицини, психології, педагогіки та. Видання розраховано на науковців, викладачів, педагогів-практиків, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, здобувачів вищої освіти, громадсько-політичних діячів.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar.

Голова редакційної колегії:

**Жукова Ірина
Віталіївна**

кандидат наук з державного управління, доцент, Лауреат премії Президента України для молодих вчених, Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим, директор Видавничої групи «Наукові перспективи», директор громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Головний редактор: Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна).

Заступник головного редактора: Торяник Інна Іванівна - доктор медичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник лабораторії вірусних інфекцій Державної установи «Інститут мікробіології та імунології імені І.І. Мечникова Національної академії медичних наук України» (Харків, Україна);

Заступник головного редактора: Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна);

Заступник головного редактора: Жуковський Василь Миколайович — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови Національного університету "Острозька академія" (Рівне, Україна).

Редакційна колегія:

1. Бабова Ірина Костянтинівна - доктор медичних наук, професор, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації, ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського" (Одеса, Україна)
2. Бабчук Олена Григорівна – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
3. Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
4. Балахтар Катерина Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна)
5. Бартснєва Ірина Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
6. Біляковська Ольга Орестівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
7. Вадзюк Степан Нестерович - доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, почесний академік Національної академії педагогічних наук України, завідувач кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського України (Тернопіль, Україна)
8. Вовк Вікторія Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Сташіца в Пілі (м. Піла, Польща)
9. Гвождєвчів Сильвія — кандидат наук, Державна професійна вища школа ім. Якуба з Парадижу в Гожуві-Великопольському (Польща)
10. Гетманенко Людмила Миколаївна - старша викладачка кафедри природничо-математичної освіти і технологій Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (Київ, Україна)

11. Головач Наталя Василівна — кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
12. Гречановська Олена Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри філософії та гуманітарних наук Вінницького національного технічного університету (Вінниця, Україна)
13. Гудзь Наталя Іванівна - доктор фармацевтичних наук, професор, ад'юкт кафедри фармації і екологічної хімії Опольського університету, доцент кафедри технології ліків та біофармації Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (Львів, Україна)
14. Гуменикова Тамара Рудольфівна — доктор педагогічних наук, професор, директор Приднізської філії Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
15. Дерстуганова Наталя Вікторівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освіти та управління навчальним закладом Класичного приватного університету (Запоріжжя, Україна)
16. Долгова Олена Миколаївна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
17. Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна)
18. Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
19. Інжеська Леся Анатоліївна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
20. Ічанська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
21. Кардаш Оксана Любомирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматизації, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
22. Климус Тереза Миколаївна - кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціології та соціальної роботи Національного університету "Львівська політехніка", завідувач сіхівського відділення денного догляду Львівського міського центру соціальних послуг "Джерело" (Львів, Україна)
23. Коваленко Олена Михайлівна - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)
24. Коваль Галина Миколаївна - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри мікробіології, вірусології, епідеміології з курсом інфекційних хвороб Ужгородського національного університету (Ужгород, Україна)
25. Ковальчук Анна Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053 Психологія Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
26. Корильчук Неоніла Іванівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
27. Корнієнко Петро Сергійович - доктор юридичних наук, доцент, адвокат, заступник першого проректора по роботі з коледами, професор кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту (Київ, Україна)
28. Кравчук Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
29. Кравчук Людмила Степанівна - кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», завідувач кафедрою фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна» (Хмельницький, Україна)
30. Крайник Григорій Сергійович - кандидат юридичних наук, доцент, доцент Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)
31. Левков Анатолій Анатолійович - кандидат медичних наук, доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Полтава, Україна)
32. Лігоцький Анатолій Олексійович — доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна)
33. Лисенко Дмитро Андрійович - кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Вінницького національного медичного університету (Вінниця, Україна)
34. Лич (Назарук) Оксана Миколаївна - доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
35. Макаренко Олександр Миколайович — доктор медичних наук, професор, академік Міжнародної академії освіти та науки, професор кафедри загальномедичних дисциплін Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
36. Мальцев Дмитро Валерійович кандидат медичних наук, завідувач лабораторії імунології і молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна)
37. Марушева Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (м. Київ, Україна)
38. Мельник Володимир Степанович — доктор медичних наук, професор кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №1 (Київ, Україна)
39. Мігенько Богдан Орестович – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
40. Мігенько Людмила Михайлівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
41. Мідєльський Сергій Людвигович – професор, Академік, Президент Регіональної Академії Менеджменту (Казахстан)
42. Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
43. Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
44. Мочалов Юрій Олександрович - доктор медичних наук, професор, професор кафедри хірургічної стоматології та клінічних дисциплін ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Ужгород, Україна)
45. Нікульчев Микола Олександрович – доктор богословських наук, кандидат філософських наук, професор, доцент кафедри філософії НУ «ОМА» (Одеса, Одеська область, Україна)
46. Олійник Світлана Валентинівна - кандидат фармацевтичних наук, доцент, доцент кафедри аптечної технології ліків Національного фармацевтичного університету
47. Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Язюна НАПН України (Київ, Україна)
48. Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
49. Попель Оксана Василівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української та іноземної філології Одеського національного технологічного університету (Одеса, Україна)
50. Приходькіна Наталя Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
51. Прокоф'єва Марина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної філології факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
52. Сирник Ярослав - доцент кафедри антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)
53. Трушкіна Наталя Валеріївна - кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук України, дійсний член Центру українсько-європейського наукового співробітництва, старший науковий співробітник відділу проблем регуляторної політики та розвитку підприємництва, Інститут економіки промисловості НАН України (Київ, Україна)
54. Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)
55. Філіпнова Лариса Валеріївна – доктор педагогічних наук, кандидат хімічних наук, доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри медичної біохімії та молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О.Богомольця, (Київ, Україна)
56. Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
57. Чаусова Тетяна Володимирівна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
58. Черська Марія Сергіївна - доктор медичних наук, завідувачка консультативно-діагностичним відділенням Державної Установи «Інститут ендокринології та обміну речовин НАМН України» (Київ, Україна)
59. Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
60. Шевченко Валерія Геннадіївна - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії #2 Одеського національного медичного університету (Одеса, Україна)
61. Яковичка Лада Савелівна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Педагогіка»

Akimova O.V., Sapohov M.V., Napchuk Ya.A., Salii R.V. <i>E-LEARNING AS A GLOBAL PEDAGOGICAL PROBLEM</i>	13
Khalabuzar O.A. <i>PECULIARITIES OF ESP COURSE DESIGN FOR BUSINESS ENGLISH</i>	23
Khrystova T.Ye., Abdullaiev Altai Karam ohly, Rebar I.V., Nesterov O.S., Hrdzelidze S.R. <i>THE SPECIFICS OF THE REGULATION OF THE WATER BALANCE IN THE BODY OF A SPORTSMAN</i>	32
Zhovnych O.V., Koval T.V., Kolesnik K.A. <i>FORMATION OF READINESS OF FUTURE EDUCATORS TO WORK IN THE CONDITIONS OF «FOREST KINDERGARTEN»</i>	41
Бажан С.П. <i>РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В АНТОПОТЕХНІЧНОМУ ВИМІРІ ОСВІТИ</i>	50
Білавич Г.В., Вінтоняк О.В. <i>ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ У КОНТЕКСТІ ДІЯЛЬНОСТІ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ» ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ (1939-2024)</i>	62
Бордюг Н.С. <i>СИСТЕМА ДІАГНОСТИКИ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ</i>	73
Варивода К.С., Горденко С.І., Єрічева Т.Ю. <i>ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНИ ПРАЦІ: ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД</i>	85
Васильєв Г.А. <i>ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТРЕНЕРА-ВИКЛАДАЧА У РОБОТІ З СТУДЕНТСЬКОЮ МОЛОДДЮ</i>	98
Ващенко В.В. <i>ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІЧНОГО ПЕРСОНАЛУ ДЛЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ В КРАЇНАХ БАЛТІЇ</i>	107

Великдан Ю.В. <i>ІНТЕГРАЦІЯ МОБІЛЬНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС: ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ ДЛЯ УРОКІВ ІНФОРМАТИКИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ В ЗЗСО</i>	119
Волинець Ю.О., Стаднік Н.В., Унінець Л.М. <i>ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ВЗАЄМОДІЇ З ДІТЬМИ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ КОНСТРУКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	128
Джеджула О.М., Василенко В.Г. <i>КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ЯК НОВА МЕТОДОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ</i>	140
Дика Н.М., Глазова О.П. <i>ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ КОМПЕТЕНТІСНОГО НАВЧАННЯ</i>	153
Дудіна О.В. <i>ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В ЯПОНІЇ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ РЕФОРМУВАННЯ</i>	166
Дяченко М.Д., Прищепя А.І. <i>РОЛЬ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В ОРГА- НІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ</i>	179
Дячик Н.Ю. <i>СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ ІНТЕГРАТИВНОГО ПІДХОДУ У ФОРМУВАННІ ЗАГАЛЬ- НИХ ТА ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ПСИХОЛОГА</i>	191
Єременко Т.Є., Лук'янченко І.О. <i>ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ»</i>	203
Зінорук А.В. <i>МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ У МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ ЗАСОБАМИ ІМІТАЦІЙНО-ІГРОВОЇ ТЕХНОЛОГІЇ</i>	215
Зобенько Н.А., Михальчук О.О., Нікітська Ю.М. <i>ПСИХОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ЯК УМОВА ПРОФЕСІЙНОЇ УСПІШНОСТІ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕНДЕНЦІЙ</i>	226

Іонова О.М., Лупаренко С.Є. <i>ОРГАНІЗАЦІЯ ТРУДОВОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ЗА ІДЕЯМИ СОФІЇ РУСОВОЇ</i>	237
Кібич Д.О. <i>ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОВАТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ДО ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ АКМЕОЛОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ</i>	247
Кінах Н.В. <i>МОТИВАЦІЯ ДО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ</i>	260
Кірдан О.Л. <i>ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ІНСТРУМЕНТАЛІСТІВ-ВИКОНАВЦІВ ТА ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА: ІСТОРИОГРАФІЯ ПРОБЛЕМИ</i>	271
Ковтун Т.Л. <i>ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНІВ СФОРМОВАНOSTI У ДІТЕЙ 3-ГО РОКУ ЖИТТЯ ОСНОВ МОВЛЕННЄВОГО ЕТИКЕТУ</i>	283
Кравець І.С., Євтушенко Г.О., Губська О.П., Соколов С.О., Скаковський С.І. <i>ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧОГО ТА АГРАРНОГО ЦИКЛУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	294
Ларіна О.В. <i>ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОГО ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ</i>	308
Левігіна Л.В. <i>ВИЗНАЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ РОЗВИТКУ СТРАТЕГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ</i>	320
Махомета Т.М., Тягай І.М. <i>ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТТЯХ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ</i>	334
Олійник І.В., Карпова М.Є. <i>РОЗВИТОК СТРАТЕГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ В ПРОЦЕСІ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ</i>	342

Решевська К.С., Циммерман Г.А., Алькема О.М. <i>ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК ПРЕДМЕТ ВИВЧЕННЯ КУРСУ ІНФОРМАТИКИ ПРОФІЛЬНОГО РІВНЯ</i>	353
Савченко О.Л. <i>ОБґРУНТУВАННЯ ЗМІСТУ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ 5 – 9 КЛАСІВ</i>	365
Сорочинська О.А. <i>ДИЗАЙН ПЛАКАТУ ЯК ЗАСІБ ЕКОЛОГІЧНОГО ПРОСВІТНИЦТВА</i>	375
Степанюк С.І., Коваль В.Ю., Грабовський Ю.А., Городинська І.В., Харченко-Баранецька Л.Л. <i>ОЛІМПІЙСЬКІ ДОСЯГНЕННЯ–2024 ВИПУСКНИКІВ ФАКУЛЬТЕТУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ</i>	388
Теренко О.О. <i>ПІВНІЧНОАМЕРИКАНСЬКИЙ ДОСВІД ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ</i>	400
Федорченко Т.Є., Луценко В.О. <i>ОБІЗНАНІСТЬ БАТЬКІВ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ КІБЕРБУЛІНГУ В ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ ТА ЙОГО ВПЛИВУ НА ПОВЕДІНКУ ДІТЕЙ</i>	412
Федь І.Є., Плахотський О.В. <i>САМОСТІЙНА РОБОТА ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ МОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ</i>	422
Фоміна Л.В. <i>ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ</i>	432
Форостюк Т.В., Форостюк В.О. <i>ФОРМУВАННЯ В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ МОВНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ «УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ» ТА «СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВОГО МОВЛЕННЯ»</i>	444
Чубінська Н.Б., Пастернак В.В. <i>СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІОНАЛІЗЦІЇ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ</i>	457
Чубінська Н.Б., Скочиляс А.Б. <i>СТРУКТУРА ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕР- НОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН</i>	469
Яковишина Т.В. <i>ВПЛИВ ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ СОЛІДАРНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ</i>	477

СЕРІЯ «Психологія»

- Vizniuk I.M., Paikush M.A., Dolynnyi S.S., Cherchyk N.L., Kirzha N.V.** 487
ALGORITHM OF CHRONOBIOLOGICAL FORECAST IN THE STUDY OF THE CAUSES OF PSYCHOPROFESSIONAL DISORDERS IN SPECIALISTS
- Андрущенко Т.В., Бекетова Г.В.** 498
ПСИХОЛОГІЧНІ ПОРУШЕННЯ У ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ ПРИ ПОСТКОВІДНОМУ СИНДРОМІ: ЩО ВЖЕ ВІДОМО?
- Бекетова Н.В., Мозгова Г.П.** 513
РІВЕНЬ НЕЙРОТИЗМУ ПРИ ПОСТКОВІДНОМУ СИНДРОМІ У ПІДЛІТКІВ
- Бочелюк В.Й., Панов М.С., Жадленко І.О.** 525
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ
- Бузід А.М.** 542
ТЕОРИТИЧНІ ОСНОВИ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ У КУРСАНТІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
- Далакян Г.М., Іващенко А.І.** 553
СПЕЦИФІКА ПОДОЛАННЯ ТРИВОЖНОСТІ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗА ДОПОМОГОЮ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА
- Доцевич Т.І.** 566
ПСИХОЛОГІЧНА РЕСУРСНІСТЬ СТУДЕНТІВ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ
- Калмикова Л.О., Харченко Н.В., Коцур В.П., Мисан І.В.** 579
КОМУНІКАЦІЯ: ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ І НОВЕ РОЗУМІННЯ
- Кузнєцов М.А., Кабусь Н.Д.** 590
ПРОЯВ ЛІДЕРСЬКИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНІХ ОСВІТЯН У КОНТЕКСТІ ЇХНЬОЇ ГОТОВНОСТІ ДО РИЗИКУ
- Кузнєцова Т.В., Іващенко А.І., Бикова Г.В.** 604
ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ КУРСАНТІВ
- Малиш В.Є.** 618
ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД ПОНЯТТЯ ПСИХОЛОГІЧНІ КРИЗИ: ВИДИ, ДІАГНОСТИКА ТА ДОПОМОГА
- Пампура І.І., Бойко-Бузиль Ю.Ю.** 631
ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВІ ЯКОСТІ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 9(43) 2024

Саннікова О.П., Санніков О.І. <i>МОДЕЛЬ ВИБОРУ ПРОФЕСІОНАЛА: ОСОБИСТІСНИЙ ПІДХІД</i>	644
Скаковська А.В. <i>ДОСЛІДЖЕННЯ МЕДИЧНИХ СТРАХІВ У ДІТЕЙ З ОНКОГЕМАТОЛОГІЧНИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ В УМОВАХ СТАЦІОНАРНОГО ЛІКУВАННЯ</i>	661
Терентьєва Н.О., Загоруйко Т.А. <i>ВПЛИВ СОЦІАЛЬНОГО СТАТУСУ НА МОЖЛИВОСТІ КАР'ЄРНОГО ЗРОСТАННЯ</i>	672
Терентьєва Н.О., Самойлов Д.О. <i>КОГНІТИВНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ ЛЮДЕЙ ЗРІЛОГО ВІКУ З ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ</i>	686
Химко М.Б., Товпеко О.В., Більман С.Ю. <i>ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ДІТЕЙ ВІЙСЬКОВО-СЛУЖБОВЦІВ</i>	694
Хуртенко О.В., Дмитренко С.М. <i>ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА</i>	709
Чорна Н.В. <i>ВПЛИВ ЦИФРОВИХ МЕДІА НА СЕКСУАЛЬНУ ОСВІТУ ТА РОЗВИТОК СЕКСУАЛЬНИХ НОРМ СЕРЕД МОЛОДІ</i>	720
Широбоков Ю.М., Ляска О.П., Лунченко Н.В. <i>ЕФЕКТИВНІСТЬ ОНЛАЙН-КОНСУЛЬТАЦІЙ У ПІДТРИМЦІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВІЙНИ</i>	731
Шкраб'юк В.С., Шейко А.О., Денисенко А.О., Чумаченко О.Ю. <i>ПОНЯТТЯ ТА СТРУКТУРА РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ</i>	744

СЕРІЯ «Медицина»

Vysochyna I.L., Kramarchuk V.V., Yashkina T.O. <i>THE OPINION OF INTERN DOCTORS IN THE SPECIALTY OF "GENERAL PRACTICE - FAMILY MEDICINE" REGARDING CERTIFICATION</i>	758
Бараннік К.С., Молчанов Р.М., Бараннік С.І. <i>ВПЛИВ ХІМІЧНОГО СКЛАДУ, СТРУКТУРИ ТА МІЦНОСТНИХ ХАРАКТЕРИСТИК СЕЧОВИХ КАМЕНІВ НА ПРОГНОЗУВАННЯ ЯКОСТІ ЛІТОТРИПСІЇ</i>	767
Воронцова Т.О., Козловська Я.І., Горішній І.М., Левенець С.С., Крицький І.О., Стахурська І.О. <i>СКЕЛЕТНО-М'ЯЗОВІ УСКЛАДНЕННЯ ЦУКРОВОГО ДІАБЕТУ У ДІТЕЙ (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ)</i>	781

- Дорофєєва Г.С., Сакович В.М., Драпак І.А., Алексєєв В.П., Чиманська Г.Є.** 793
ДОСЛІДЖЕННЯ ЗМІН ЕЛЕКТРИЧНОЇ АКТИВНОСТІ ГОЛОВНОГО МОЗКУ НА ТЛІ ВЖИВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ НАПОЇВ ЗІ ЗМІСТОМ КОФЕЇНУ ЗА ДОПОМОГОЮ VIS МОНІТОРУ
- Іваницький І.В., Ждан В.М., Бабаніна М.Ю., Іваницька Т.А., Волченко Г.В.** 801
СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ІНСТРУМЕНТАЛЬНИХ МЕТОДИК ДІАГНОСТИКИ ФІБРОЗУ ПЕЧІНКИ
- Кучер С.В., Смачило І.В., Бударна О.Ю., Ткачук В.В., Ткачук Н.І., Бойко Т.В.** 816
СТАН ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО МНЕСТИЧНОЇ ФУНКЦІЇ У ПАЦІЄНТІВ З ХРОНІЧНИМ ГАСТРИТОМ
- Лотоцька О.В., Бандрівська Ю.Б.** 834
ВПЛИВ ПИТНОЇ ВОДИ З РІЗНИМИ КОНЦЕНТРАЦІЯМИ ФОСФОРУ В КОМБІНАЦІЇ З ВАЖКИМИ МЕТАЛАМИ НА МІНЕРАЛЬНИЙ ОБМІН В ОРГАНІЗМІ БІЛИХ ЩУРІВ
- Огоренко В.В., Шорніков А.В., Крючихін Т.А.** 844
ХАРЧОВА ПОВЕДІНКА І ОБРАЗ ТІЛА ПІДЛІТКІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ
- Осадчук Д.В.** 852
ВПЛИВ ВНУТРІШНЬОЧЕРЕВНОГО ТИСКУ НА ДИНАМІКУ ПОРУШЕНЬ ПОКАЗНИКІВ ЛІПІДНОЇ ПЕРОКСИДАЦІЇ В НИРЦІ ПІСЛЯ ПНЕВМОПЕРИТОНЕУМУ У ЩУРІВ РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП
- Сергета І.В., Марчук О.В.** 864
ГІПЄНІЧНА ОЦІНКА УМОВ ВИКОНАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ, ЯКІ ЗАСВОЮЮТЬ СПЕЦІАЛЬНОСТІ РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ПРОФІЛЮ, У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ
- Соколова І.І., Федів О.І.** 877
РІВЕНЬ ВІТАМІНУ Д ТА СТАН МІНЕРАЛЬНОГО ОБМІНУ У ПАЦІЄНТІВ З ОСТЕОАРТРОЗОМ ОБТЯЖЕНИМ КОМОРБІДНОЮ ПАТОЛОГІЄЮ
- Сушко Ю.І., Гудима А.А.** 890
ОСОБЛИВОСТІ ПОРУШЕНЬ ПОКАЗНИКІВ ЕНЗИМНОЇ ЛАНКИ АНТИ-ОКСИДАНТНОГО ЗАХИСТУ В ЛЕГЕНЯХ ЩУРІВ РІЗНОГО ВІКУ В ДИНАМІЦІ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ КРАНІОСКЕЛЕТНОЇ ТРАВМИ
- Филенко Б.М., Ройко Н.В., Прилуцький О.К., Проскурня С.А., Старченко І.І.** 904
ЛЕТАЛЬНИЙ ВИПАДОК ГЕМАНГІОМИ КИШЕЧНИКА

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 9(43) 2024

УДК 744:004

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-9\(43\)-140-152](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-9(43)-140-152)

Джеджула Олена Михайлівна доктор педагогічних наук, професор, Вінницький національний аграрний університет, вул. Сонячна 3, м. Вінниця, тел.: (097) 141-93-88, <https://orcid.org/0000-0001-7004-1500>

Василенко Віталій Григорович асистент, Вінницький національний аграрний університет, вул. Сонячна 3, м. Вінниця, тел.: 067-287-72-58, <https://orcid.org/0009-0004-1358-7725>

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ЯК НОВА МЕТОДОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ

Анотація. У статті проаналізовано передумови впровадження компетентнісного підходу у вищу освіту. Коротко наведено історичний огляд становлення компетентнісного підходу як нової методології сучасного фахівця. З'ясовано фактори, що вплинули на виникнення та розвиток компетентнісного підходу у Євросоюзі, серед яких економічні зміни та розвиток праці, розвиток інформаційних технологій, соціальні зміни та глобальні виклики, орієнтація членів сучасного суспільства на навчання протягом життя, існування недоліків традиційної системи вищої освіти, потреба у міжнародній стандартизації вищої освіти тощо. Вимоги сучасного суспільства до фахівця акцентують увагу на його готовності до створення нового (наприклад, конкурентоспроможної продукції) в сфері своєї професійної діяльності, умінні успішно працювати навіть в умовах відсутності готових алгоритмів у своїй базі знань, що проявляє творче, креативне мислення в нестандартних ситуаціях. **Професійна компетентність** визначена як сукупність знань, навичок, вмінь та особистісних якостей, які дозволяють людині ефективно виконувати завдання в межах певної професії. Визначено структуру професійної компетентності. Серед компонентів професійної компетентності виокремлено: теоретичні знання, практичні навички, комунікативні навички, особистісні якості, адаптивність, професійне мислення. Розкрито сутність **професійної компетентності** як сучасної методології вищої школи, що відображає нові підходи до освіти, які орієнтовані на підготовку студентів до реальних викликів професійного життя. Вона визначає здатність людини не тільки володіти певними знаннями, але й ефективно застосовувати їх у практичних ситуаціях. Цей підхід відповідає вимогам сучасного ринку праці, який потребує не лише теоретичних знань, а й конкретних умінь та навичок.

Ключові слова: компетентнісний підхід, професійна компетентність, система вищої освіти, потреби сучасного суспільства.

Dzhedzhula Olena Mikhailovna Doctor of pedagogy, professor, Vinnytsia National Agrarian University, St. Sonyachna 3, Vinnytsia, tel.: (097) 141-93-88, <https://orcid.org/0000-0001-7004-1500>

Vasylenko Vitalii Grigorovich assistant, Vinnytsia National Agrarian University, St. Sonyachna 3, Vinnytsia, tel.: (067) 287-72-58, <https://orcid.org/0009-0004-1358-7725>

COMPETENCY-BASED APPROACH AS A NEW METHODOLOGY FOR TRAINING A MODERN SPECIALIST

Abstract. The article analyzes the prerequisites for the implementation of the competence approach in higher education. A historical overview of the development of the competence approach as a new methodology of a modern specialist is briefly given. The factors that influenced the emergence and development of the competence approach in the European Union were clarified, including economic changes and labor development, the development of information technologies, social changes and global challenges, the orientation of members of modern society to lifelong learning, the existence of shortcomings in the traditional system of higher education, the need for international standardization of higher education, etc. The requirements of modern society for a specialist emphasize his readiness to create new (for example, competitive products) in the field of his professional activity, the ability to work successfully even in the absence of ready-made algorithms in his knowledge base, which shows creative, creative thinking in non-standard situations. Professional competence is defined as a set of knowledge, skills, abilities and personal qualities that allow a person to effectively perform tasks within a certain profession. The structure of professional competence is defined. Among the components of professional competence, the following are distinguished: theoretical knowledge, practical skills, communication skills, personal qualities, adaptability, professional thinking. The essence of professional competence as a modern methodology of higher education is revealed, reflecting new approaches to education, which are focused on preparing students for the real challenges of professional life. It determines a person's ability not only to possess certain knowledge, but also to effectively apply it in practical situations. This approach meets the requirements of the modern labor market, which requires not only theoretical knowledge, but also specific skills and abilities.

Keywords: competence, approach, personality, professional education, reflection.

Постановка проблеми. Введення поняття «компетентність» в педагогічну практику дозволить вирішити проблему, характерну для сучасної української вищої школи, коли студенти, які оволоділи комплексом теоретич-

них знань, відчувають значні труднощі в їх реалізації при вирішенні конкретних завдань або проблемних ситуацій. Професійна компетентність передбачає не засвоєння студентами окремих знань та вмінь, але їх оволодіння складною процедурою, в якій визначається відповідний набір освітніх компонентів для кожного обраного напрямку. Особливість педагогічних цілей розвитку компетентностей полягає в тому, що вони формуються не тільки з точки зору викладача, а й з точки зору результатів діяльності здобувача освіти, тобто його просунення та розвитку в процесі засвоєння професійної діяльності та соціального досвіду.

Аналіз досліджень і публікацій. Аналіз опублікованих матеріалів з проблеми професійної підготовки у вищій школі, свідчить що компетентнісний підхід слід вважати сьогодні пріоритетним. Проблеми реалізації компетентнісного підходу у закладах вищої освіти стали предметом дослідження багатьох науковців (Андрющенко Т. К. [1], Бібіка Н. М. [3], Кременя В. Г. [4], Родніної І. В. [9], та ін. Дефінітивний аналіз понять, пов'язаних з компетентнісним підходом проведено у наукових працях Беха І. Д. [2], Овчарука О. В. [7], Соханя Л. [10], Єрмакової І. [10], Несена Г. [10] та ін. Разом з на сьогодні мало уваги приділялось дослідженню компетентнісного підходу в контексті новітньої методології підготовки сучасного фахівця.

Мета статті – визначення сутності компетентнісного підходу як нової методології підготовки майбутнього фахівця у закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Узагальнення досліджень, проведених у Західній Європі з проблеми ключових конструктів показує, що загальноприйнятого визначення їх не існує. До них відносяться ключові кваліфікації (Німеччина), базові навички (Данія), ключові навички (Великобританія). Аналіз запропонованих структур та перелік цих конструктів свідчить, що одні з них стосуються компетентності – широкої загальноосвітньої, політичної та метакультурної свідомості, інші – позначають здібності у сфері виконання широкого кола з кола узагальнених дій - компетенції, треті - характеризують соціально-професійні якості студентів і співробітників. Впровадження компетентнісного підходу у вищій школі докорінно змінив цілі професійної підготовки майбутніх фахівців. Можна вважати, що історичну роль у новій концепції вищої освіти відіграв Болонський процес.

Компетентнісний підхід є пріоритетною орієнтацією на досягнення цілей – вектори освіти: навчання, самовизначення (самовизначення), самоактуалізація, соціалізація та розвиток індивідуальності. В якості інструменту досягнення цих цілей принципово виділяють нові метаосвітні конструкти: компетентності, компетенції та метаякості.

Компетентності - це змістовні узагальнення теоретичних і емпіричних знань, представлені у вигляді понять, принципів, сенсоутворюючих положень.

Компетентності теоретичного рівня узагальнення відображають внутрішні зв'язки і відносини предметів і явищ дійсності, їх конкретизація виражається в поняттях, законах, принципах.

Емпіричні компетенції відображають зовнішні властивості об'єктів і явищ. Вони мають прикладний, дієвий характер. Специфікація цього рівня узагальнення складається зі слів-термінів, символів, знаків, процесуальних знань, ілюстрацій, прикладів.

У найзагальнішому вигляді компетентність можна визначити як інтегральну і систематизовану сукупність узагальнених знань.

Рада Європи визначила п'ять груп ключових компетентностей, формування яких є важливим у сфері підготовки молоді:

- політична та соціальна компетентність – здатність брати на себе відповідальність, спільно розробляти рішення та брати участь у його реалізації, толерантність до різних етнічних культур та релігій, прояв спряження особистих інтересів з потребами підприємства та суспільства, участь у функціонуванні демократичних інститутів;

- міжкультурні компетенції – сприяння позитивним відносинам між людьми різних національностей, культур та релігій, взаєморозуміння і повага один до одного;

- комунікативна компетентність – визначення володіння технологіями усного та письмового спілкування на різних мовах, у тому числі комп'ютерного програмування, у тому числі спілкування завдяки Internet;

- соціально-інформаційна компетентність – характеризує володіння інформаційними технологіями та критичне ставлення до соціальної інформації, що розповсюджується ЗМІ;

- особистісна компетентність – готовність до постійного вдосконалення освітнього рівня, необхідності оновлення та реалізації свого особистісного потенціалу, здатність до самостійного набуття нових знань і навичок, здатність до саморозвитку.

Цей перелік ключових компетентностей не є вичерпним. Він дається з метою збагачення поняття компетентності. Приклад комунікативної компетентності показує, що для того, щоб навчитися спілкуватися, потрібно спілкуватися для того, щоб користуватися комп'ютером, на ньому потрібно виконувати певні дії, щоб вивчити англійську мову, потрібно забезпечити мовне спілкування.

У сучасній психології особистість розглядається як відкрита цілеспрямована динамічна система, що характеризується багатовимірністю. В ній можна виділити три основних функціональних підсистеми:

- когнітивну, що включає пізнавальні процеси: сприйняття, пам'ять, мислення, уяву;

- регулятивну, що включає емоційно-вольові процеси і забезпечує здатність суб'єкта до саморегуляції діяльності, самоконтролю, впливу на поведінку інших людей;

- комунікативну, яка реалізується в спілкуванні і взаємодії з іншими людьми [4].

Узагальнюючи ці два твердження, можна виділити дві групи мета-якостей:

- широкий спектр функціонування, які затребувані при виконанні різних видів освітньої, пізнавальної, соціальної та професійної діяльності. До них відносяться пізнавальні, регулятивні і комунікативні якості;

- вузький спектр дії – метапрофесійні якості, необхідні для виконання груп професій: людина – особистість, людина – техніка, людина – природа і та ін.

Початок 1990 років характеризується кризовими явищами у вищій освіті, які мали глобальний характер і торкнулися багатьох країн світу. Цю кризу спричинили як проблеми світовій економіці, так й невідповідність вищої освіти запитам суспільства.

Так, у цей час у багатьох країнах фінансування вищої освіти було значно скорочено, що призвело до погіршення якості освіти, зниження рівня зарплат викладачів і збільшення плати за навчання для студентів. Це спричинило збільшення соціальної нерівності у доступі до вищої освіти. Одночасно у 1990-х роках кількість бажаючих отримати вищу освіту різко зросла. Цей попит призвів до перенасиченості закладів вищої освіти, що зумовило недостатню кількість ресурсів і викладачів для забезпечення якісного навчального процесу.

Більшість університетів не могли вчасно адаптуватися до швидких змін на ринку праці та в суспільстві, що спричинило невідповідність між тим, що викладалося в університетах, і тим, що було потрібно на ринку праці. Це посилювало проблему безробіття серед випускників.

Глобалізація привела до зростання конкуренції між університетами різних країн. Багато європейських університетів почали відставати від американських та азійських університетів, що стало додатковим викликом для системи вищої освіти.

Падіння комуністичних режимів у Східній Європі та розпад СРСР призвели до значних соціальних і економічних змін, які вплинули на систему освіти. Виникла необхідність реформувати освітні системи, що були створені в умовах планової економіки, та адаптувати їх до нових умов ринкової економіки.

Ці фактори разом створили кризову ситуацію в системі вищої освіти, яка вимагала серйозних реформ і нових підходів до управління, фінансування і організації освітнього процесу. Болонський процес був однією з відповідей на ці виклики, спрямованою на модернізацію та інтеграцію європейської вищої освіти.

На початку 1990-х років у Європі існувало багато різних систем вищої освіти, що ускладнювало взаємне визнання дипломів і мобільність студентів та викладачів між країнами. Болонський процес був створений для того, щоб сприяти гармонізації цих систем і створити єдину європейську зону вищої освіти.

У світі, де конкуренція між освітніми установами зростає, Європі потрібно було створити систему, яка б відповідала сучасним викликам і була конкурентоспроможною на глобальному рівні.

Однією з головних цілей Болонського процесу є сприяння міжнародній мобільності студентів і викладачів, що є важливим фактором для формування єдиної європейської спільноти.

Виникнення Європейського Союзу та прагнення до інтеграції сприяло розвитку ідеї спільного освітнього простору, що мало на меті забезпечити порівняння кваліфікацій і створення спільних стандартів в освіті.

Таким чином, Болонський процес був ініційований для того, щоб зробити європейську вищу освіту більш узгодженою, доступною і конкурентоспроможною, з метою сприяння мобільності та інтеграції в межах Європи.

У Болонії в 1999 році представники 29 країн узгодили спільне бачення Європейського простору вищої освіти. Вони наголосили, що це бачення було політично актуальним для кожної з країн-учасниць, і трансформували його в оперативні цілі, які й представлено у Болонській декларації. Ключовими елементами Європейського простору вищої освіти, які передбачалися на той час, були такі: європейські країни з різними політичними, культурними та академічними традиціями зможуть брати участь у співпраці для досягнення спільної мети; європейські студенти та випускники зможуть легко переїжджати з однієї країни в іншу з повним визнанням кваліфікацій і періодів навчання та доступом до європейського ринку праці; європейські вищі навчальні заклади (ВОУ) матиме змогу співпрацювати та обмінюватися студентами/персоналом на основі довіри та впевненості, а також прозорості та якості; європейські уряди впишуть свої національні реформи вищої освіти в ширший європейський контекст; вища освіта (HE) у європейському регіоні збільшить свою міжнародної конкурентоспроможності, а також зможе вступати в діалог і покращувати співпрацю з освітніми системами в інших регіонах світу.

За останні 25 років Болонський процес, завдяки добровільній конвергенції та міжурядовому підходу, призвів до побудови фундаменту Європейського простору вищої освіти: спільної структури, яка включає загальну рамку кваліфікацій ЄПВО, загальну кредитна система (ECTS), загальні принципи розвитку навчання, орієнтованого на студента, європейські стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості, спільний реєстр агентств із забезпечення якості, спільний підхід до визнання та спільну групу методологій і стійких досягнень, створених європейськими закладами вищої освіти.

Болонський процес є динамічним процесом від Сорбонської декларації до Європейського простору вищої освіти, який сьогодні визначає майбутнє вищої освіти в країнах Євросоюзу.

Доцільно дослідити історію трансформації Болонського процесу. Міністри освіти, які брали участь у святкуванні 800-річчя Паризького університету (Спільна декларація Сорбонни, 1998 р.), поділяли думку, що сегментація європейського сектору вищої освіти в Європі є застарілою та шкідливою. Рішення взяти участь у добровільному процесі створення Європейського простору вищої освіти (ЄПВО) було формалізовано через рік у Болоньї 30 країнами (Болонська декларація, 1999). На початку Болонський процес мав на меті посилити конкурентоспроможність та привабливість європейської вищої освіти, сприяти студентській мобільності та можливостям працевлаштування шляхом запровадження системи, заснованої на бакалавраті та післядипломному навчанні зі зрозумілими програмами та ступенями. Забезпечення якості також відіграло важливу роль із самого початку запровадження Болонського процесу. Проте різноманітні наради на рівні міністрів, починаючи з 1999 року, розширили цей порядок денний і надали більшої точності розробленим інструментам. Структуру ступеня бакалавра/аспіранта було змінено на трициклову систему, яка тепер включає концепцію рамок кваліфікацій, з акцентом на результатах навчання. Було запроваджено концепцію соціального виміру вищої освіти, і тепер визнання кваліфікацій чітко сприймається як центральне місце в європейській політиці вищої освіти. Отже, еволюцію основних цілей Болонського процесу відбувалася у певній послідовності.

Сорбонська декларація була підписана в 1998 році міністрами чотирьох країн, а саме Франції, Німеччини, Великобританії та Італії. Метою Декларації було створення спільної системи освіти в рамках передбачуваного Європейського простору вищої освіти, де мобільність повинна забезпечуватися як для студентів і випускників, так і для викладачів. Крім того, новий Європейський простір вищої освіти мав на меті забезпечити просування кваліфікованих фахівців на ринку праці. Цілі Сорбонської декларації були підтверджені в 1999 році через Болонську декларацію, де 30 країн висловили свою готовність взяти на себе зобов'язання щодо посилення конкурентоспроможності Європейського простору вищої освіти, наголошуючи на необхідності подальшого розвитку незалежності та автономії всіх закладів вищої освіти. Усі положення Болонської декларації були встановлені як заходи добровільного процесу гармонізації, а не як положення зобов'язуючого контракту. На виконання Болонської декларації кожні два роки відбувалися конференції міністрів, які висловлювали своє бачення через відповідні комюніке.

Завдяки Празькому комюніке у 2001 році кількість країн-членів було збільшено до 33, а також відбулося розширення цілей з точки зору навчання впродовж життя, залучення студентів як активних партнерів та підвищення привабливості та конкурентоспроможності Європейського простору вищої освіти. Крім того, міністри-учасники взяли на себе зобов'язання забезпечити подальший розвиток забезпечення якості та розвиток національних рамок

кваліфікацій. Ця мета пов'язана з ціллю навчання впродовж життя, оскільки воно вважається важливим елементом вищої освіти, який необхідно враховувати при розбудові нових освітніх систем. Крім того, важливо зазначити, що тема соціального виміру вперше була представлена в Празькому комюніке. Наступна міністерська конференція відбулася в Берліні у 2003 році. Таким чином Берлінське комюніке збільшило кількість країн до 40 членів. Основні положення цього комюніке стосуються розширення цілей з точки зору сприяння зв'язку Європейського простору вищої освіти з Європейським дослідницьким простором, а також сприяння забезпеченню якості освіти. Ще один важливий аспект, зазначений у Берлінському комюніке, стосувався створення наступних структур для підтримки процесу між двома зустрічами міністрів. Ця домовленість сприяла створенню Болонської групи подальших заходів, Правління та Болонський секретаріат. У цьому комюніке міністри також погодили, що в кожній із країн-учасниць необхідно створити національну структуру подальших заходів.

У Бергенському комюніке 2005 року підкреслено важливість партнерства включно із зацікавленими сторонами – студентами, вищими навчальними закладами, академічним персоналом та роботодавцями, разом із подальшим посиленням досліджень, особливо щодо третього циклу – докторських програм. Крім того, це комюніке підкреслило прагнення міністрів забезпечити більш доступну вищу освіту разом із підвищенням привабливості ЄПВО для інших частин світу. Лондонським комюніке 2007 року кількість країн-учасниць була розширена до 46. У цьому комюніке було зосереджено увагу на оцінці прогресу, досягнутого на той час, щодо мобільності, структури ступенів, визнання, рамок кваліфікацій (як загального, так і національного), навчання впродовж життя, забезпечення якості, соціального виміру, а також визначено пріоритети на 2009 рік, а саме: , головним чином, мобільність, соціальний вимір, який тут був визначений вперше, збір даних, працевлаштування, ЄПВО в глобальному контексті та підведення підсумків. На 2010 рік і надалі було підкреслено, що існує потреба в подальшій співпраці, розглядаючи це як можливість переформулювати бачення та цінності.

Комюніке Левен/Лувен-ла-Нев У Комюніке Левен/Лувен-ла-Нев 2009 року було визначено основні напрямки роботи на наступне десятиліття з наголосом на: соціальному вимірі, навчанні впродовж життя, можливості працевлаштування, орієнтованому на студента навчанні та освітня місія, міжнародна відкритість, мобільність, освіта, дослідження та інновації, а також збір даних, фінансування вищої освіти та інструменти багатовимірної прозорості. Ці основні робочі сфери демонструють нову орієнтацію Болонського процесу на більш поглиблений підхід до реформ, що забезпечує завершення впровадження Болонського процесу. Ще одна зміна, з точки зору внутрішніх механізмів, стосувалася процедури головування в Болонському процесі: від попередньої ситуації, коли в Болонському процесі головувала країна, яка

голоує в ЄС, до ситуації, згідно з якою в процесі голоували дві країни : як країна, яка голоує в ЄС, так і країна, що не входить до ЄС, названі в алфавітному порядку, починаючи з 1 липня 2010 року. Будапештське/Віденське комюніке. У березні 2010 року під час Будапештсько-Віденської міністерської конференції ЕНЕА було розширено до 47 Будапештсько-Віденська конференція була ювілейною конференцією, присвяченою десятиріччю Болонського процесу. З цієї нагоди відбувся офіційний запуск Європейського простору вищої освіти, що означало, що з точки зору спільної європейської структури вищої освіти, мета, поставлена в Болонській декларації, була досягнута.

Однак існування Європейського простору вищої освіти саме по собі не означало досягнення всіх цілей, узгоджених міністрами, залученими до Болонського процесу. Таким чином, у 2010 році Болонський процес і Європейський простір вищої освіти вступили в нову фазу, а саме консолідацію та операціоналізацію, особливо в світлі дуже різних реакцій на впровадження Болонського процесу в Європі. Застереження: Цей текст є частиною «Болонський процес після 2010 року – Звіт про розвиток Європейського простору вищої освіти, довідковий документ для Болонської наступної групи, підготовлений Секретаріатом Болонського процесу Бенілюксу, Конференція міністрів Льовен/Лувен-ла-Нев, 28-29 квітня 2009 р.».

Бухарестське комюніке Основний меседж Бухарестської міністерської конференції, яка відбулася 26-27 квітня 2012 року і в якій взяли участь 47 європейських міністрів, відповідальних за вищу освіту, зазначає, що реформа вищої освіти може допомогти повернути Європу на правильний шлях і створити стійке зростання та Міністри погодилися зосередитися на трьох головних цілях перед лицем економічної кризи: надати якісну вищу освіту більшій кількості студентів, краще озброїти студентів навичками, які дають змогу працевлаштуватися, і збільшити мобільність студентів. 47 країн прийняли нову європейську стратегію збільшити мобільність із конкретною метою, щоб принаймні 20 відсотків тих, хто закінчив навчання в Європі у 2020 році, мали навчатися або стажуватися за кордоном.

Єреванське комюніке Єреванська міністерська конференція відбулася 14-15 травня 2015 року. Міністри вітають Білорусь як 48-го члена ЄПВО та сподіваються на співпрацю з національними органами влади та зацікавленими сторонами для впровадження реформ, визначених ВФУГ та включених до узгодженого дорожнього плану вступу Білорусі. Міністри просять ВФУГ повідомити про виконання дорожньої карти вчасно до міністерської конференції 2018 року. Під час конференції було прийнято кілька політичних заходів: переглянуті Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG); Європейський підхід для забезпечення якості спільних програм; переглянуте керівництво користувача ECTS як офіційний документ ЕНЕА. Єреванське комюніке визнає, що бачення Болонського процесу успішно надихнуло Європейський простір вищої освіти. Тим не менш, для досягнення повного потенціалу ЄПВО необхідні постійне вдосконалення систем вищої освіти та більш широке залучення академічних спільнот.

Ми повинні оновити наше оригінальне бачення та консолідувати структуру ЄПВО.

Управління та методи роботи ЕНЕА повинні розвиватися, щоб відповідати [новим] викликам. До 2020 року члени сповнені рішучості досягти ЕНЕА, де спільні цілі реалізуються в усіх країнах-членах: Підвищення якості та актуальності навчання та викладання; Сприяння можливості працевлаштування випускників протягом усього їхнього трудового життя; зроблення систем більш інклюзивними; впровадження узгоджених структурних реформ.

Причини впровадження компетентнісного підходу у навчальному процесі в університетах мають соціальне та економічне коріння.

Сучасний ринок праці вимагає від випускників університетів не лише теоретичних знань, але й практичних навичок та компетенцій, які дозволять їм ефективно працювати в професійному середовищі. Це стосується як спеціалізованих професійних навичок, так і загальних компетенцій, таких як критичне мислення, комунікація та управління часом.

Стрімкий розвиток технологій змінює вимоги до професій і створює нові професії. Університети повинні адаптувати свої програми до цих змін, щоб забезпечити студентів актуальними знаннями і вміннями.

Професійна компетентність — це сукупність знань, навичок, вмінь та особистісних якостей, які дозволяють людині ефективно виконувати завдання в межах певної професії. Вона включає в себе кілька складових (рис.1).

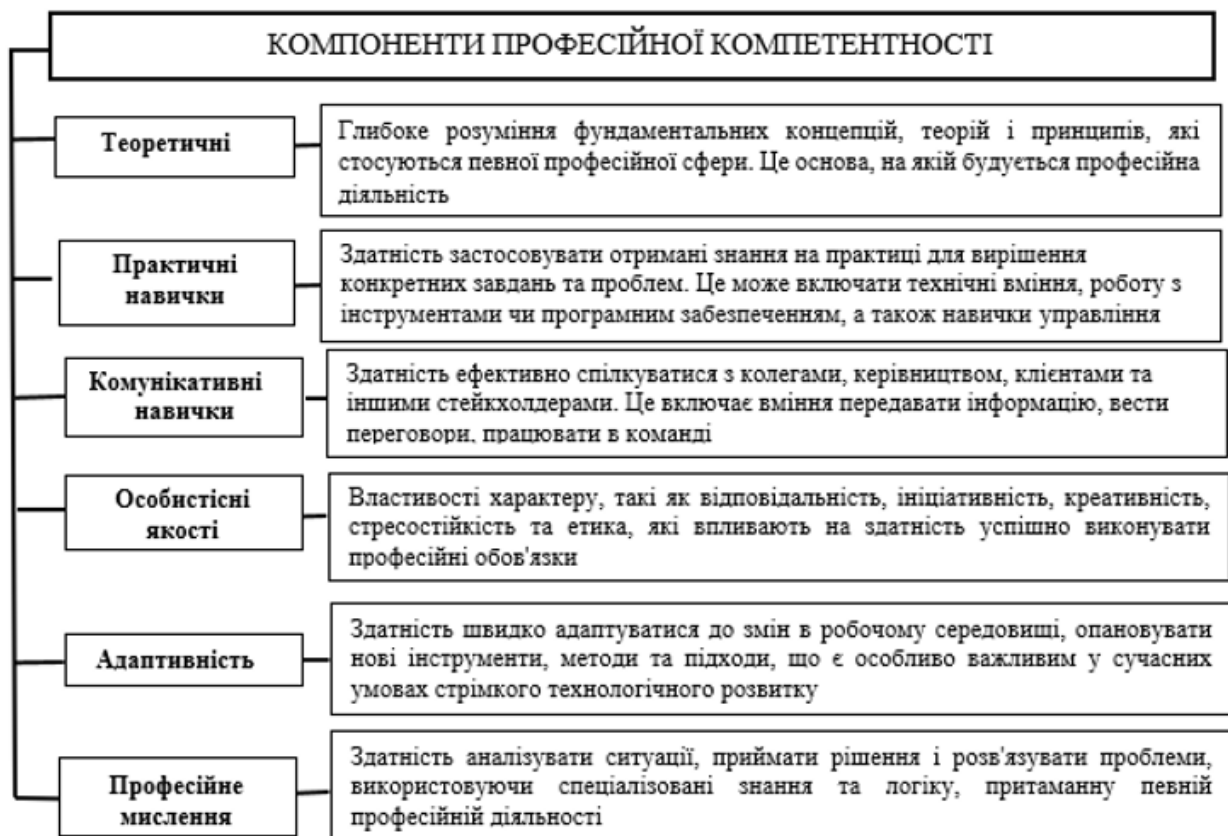

Рис.1. Компоненти професійної компетентності

Джерело: узагальнено автором на основі [1, 3, 9]

Університети все більше орієнтуються на міжнародні стандарти освіти, що вимагає від них формування компетенцій, які визнаються і затребувані на міжнародному рівні.

Роботодавці все частіше шукають фахівців, які вже мають необхідні компетенції для виконання професійних завдань з першого дня роботи. Вони очікують, що університети будуть підготовлювати студентів до реальних умов роботи, забезпечуючи їх відповідними знаннями та навичками. Поява нових інформаційних технологій вимагає від фахівця сформованого професійного мислення, яке б забезпечило належний інтелектуальний рівень розв'язання професійних задач.

Таким чином, формування професійної компетентності в сучасних університетах є ключовим елементом підготовки студентів до успішної кар'єри, забезпечення їхньої конкурентоспроможності на ринку праці та адаптації до вимог сучасного світу.

Таким чином, професійна компетентність охоплює не лише знання і вміння, але й більш широкі аспекти, що включають особистісний розвиток, здатність до взаємодії з іншими та адаптацію до змін. Вона є ключовим фактором успішної професійної діяльності та розвитку кар'єри [11].

Висновки. Визначено роль Болонського процесу у впровадженні компетентнісного підходу у європейському освітньому просторі та етапи його реалізації. Впровадження компетентнісного підходу в освіті базується на ряді важливих передумов, які зумовлені змінами в суспільстві, економіці та науці. Серед основних з них ми виокремлюємо глобалізацію, інтеграцію національних економік та розвиток інформаційного суспільства, що вимагає від працівників нових навичок і компетенцій, розвиток інновацій та технологічного прогресу, необхідність **міжнародної стандартизації освіти**. Впровадження компетентнісного підходу — це відповідь на сучасні соціальні, економічні та технологічні виклики, які вимагають нових форм освіти та підготовки фахівців.

Аналіз базових компетентностей вищої професійної освіти свідчить, що виявлені компетентності можна розглядати на основі міжнародного досвіду (Болонського процесу) як єдину категорію професійної освіти, що сприяє її модернізації. За допомогою компетентнісного підходу можна більш повно і обґрунтовано описати результати навчання студента, чия діяльність як спеціаліста з високою кваліфікацією передбачає не тільки його готовність, а й здатність до роботи в умовах динамічних змін сьогодення, як в світі технологій, так і в суспільному житті. Спеціаліст, орієнтований на перспективу, має бути готовий до створення нового (наприклад, конкурентоспроможної продукції) в сфері своєї професійної діяльності, має вміти успішно працювати навіть в умовах відсутності готових алгоритмів у своїй базі знань, що проявляє творче, креативне мислення в нестандартних ситуаціях. Впровадження компетентнісного підходу в систему вищої професійної освіти

сприятиме збагаченню середовища взаємодії суб'єкта (через реалізацію механізмів соціалізації, адаптацію та інтеграцію). Безумовною перевагою компетентнісного підходу є визнання результатів освіти, які є значущими за межами системи освіти, оскільки суспільство очікує від висококваліфікованого фахівця, здатного бути носієм вільного духу, демократичних переконань і гуманістичних цінностей успішної діяльності у соціальній сфері.

Література:

1. Андрущенко Т. К. Компетентнісний підхід як стратегічний напрям розвитку освіти в Україні: теоретичний аспект. Педагогічна освіта: теорія і практика. Збірник наукових праць – Кам'янець-Подільський.: Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2023. Вип. 13. С. 8-12.
2. Бех І. Д. Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу у педагогіці – К.: Виховання і культура № 12, 2019. – С.5-7.
3. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування: Бібліотека з освітньої політики – Київ.: «К.І.С.», 2024. – С. 45-50.
4. Кремін' В. Г. Вища освіта України і Болонський процес – Тернопіль.: Навчальна книга – Богдан, 2024. – 384 с.
5. Кремін' В. Г. Модернізація системи вищої освіти: соціальна цінність і вартість для України – Київ.: Педагогічна думка, 2020. – 257 с.
6. Михайлишин Г. Й. Діагностика компетентнісного підходу в сучасній освіті. Гіллея: науковий вісник. Збірник наукових праць. Київ.: УАН, 2022. Вип. 65 (№10). С. 428-435.
7. Овчарук О. В. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики – Київ.: «К.І.С.», 2024. – 112 с.
8. Пометун О. І. Компетентнісний підхід до оцінювання рівнів досягнень учнів. – К.: Презентація на нараді Центру тестових технологій, 2024. – С. 16-18.
9. Родніна І. В. Компетентнісно орієнтований підхід до навчання. – Харків.: Основа, 2021. – 94 с.
10. Сохань Л., Єрмакова І., Несен Г. Життєва компетентність особистості // Науково-методичний посібник – К.: Богдана, 2023. – 520 с.
11. Таможська І. В. Формування термінологічної компетентності іноземних студентів-медиків (з досвіду викладання філологічних дисциплін). Педагогічна освіта: теорія і практика. 2022. №3. С. 167–180. DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2022-33.167-180>

References:

1. Andriushchenko, T. K. (2023). Kompetentnisnyi podkhod kak stratehichniy napravleniy rozvytku obrazova v Ukraini: teoretychniy aspekt [Competence approach as a strategic direction of education development in Ukraine: theoretical aspect]. *Pedahohichna osvita: teoriya i praktyka. Zbirnyk naukovykh prats' – Kam"yanets'-Podil's'kyu.: Vydavets' PP Zvoleyko D. H., 2023. Vyp. 13. 8-12* [in Ukrainian].
2. Bekh I. D. (2019). Teoretyko-prykladnyy sens kompetentnisnoho pidkhodu u pedahohitsi [Theoretical and applied meaning of the competence approach in pedagogy]. *K.: Vykhovannya i kul'tura № 12, 2019. – S.5-7* [in Ukrainian].
3. Bibik N. M. (2024). Kompetentnisnyy pidkhid: refleksyvnyy analiz zastosuvannya [Competency approach: reflective analysis of application]. *Biblioteka z osvithnoyi polityky – Kyiv.: «K.I.S.», 2024. – S. 45-50* [in Ukrainian].
4. Kremin' V. H. (2024). Vyshcha osvita Ukrayiny i Bolons'kyu protses [Higher education of Ukraine and the Bologna process]. *Ternopil.: Educational book - Bohdan, 2024. - 384 p.* [in Ukrainian].
5. Kremin' V. H. (2020). Modernizatsiya systemy vyshchoyi osvity: sotsial'na tsinnist' i vartist' dlya Ukrayiny [Modernization of the system of higher education: social value and cost for Ukraine]. *Kyiv.: Pedagogical opinion, 2020. – 257 p.* [in Ukrainian].

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 9(43) 2024

6. Mykhaylyshyn H. Y. (2022). Diahnastyka kompetentnisnoho pidkhodu v suchasniy osviti [Diagnostics of the competence approach in modern education]. *Kyiv.: UAN, 2022. Issue 65 (No. 10). P. 428-435.* [in Ukrainian].

7. Ovcharuk O. V. (2024). Kompetentnisnyy pidkhid u suchasniy osviti: svitovyy dosvid ta ukrayins'ki perspektyvy: Biblioteka z osvith'oyi polityky [Competency approach in modern education: world experience and Ukrainian perspectives: Library of educational policy]. *Kyiv.: "K.I.S.", 2024. - 112 p.* [in Ukrainian].

8. Pometun O. I. (2024). Kompetentnisnyy pidkhid do otsinyuvannya rivniv dosyahnen' uchniv [Competency-oriented approach to education] *K.: Presentation at the meeting of the Center for Test Technologies, 2024. - P. 16-18.* [in Ukrainian].

9. Rodnina I. V. (2021). Kompetentnisno oriyentovanyy pidkhid do navchannya [Competency-oriented approach to education] *Kharkiv.: Osnova, 2021. - 94 p.* [in Ukrainian].

10. Sokhan' L., Yermakova I., Nesen H. (2023). Zhyttyeva kompetentnist' osobystosti [Vital competence of the individual] *Scientific and methodological manual - K.: Bohdana, 2023. - 520 p.* [in Ukrainian].

11. Tamozhska I. V. Formation of terminological competence of foreign medical students (from the experience of teaching philological disciplines). *Pedagogical education: theory and practice. 2022. No. 3. P. 167–180. DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2022-33.167-180>*

Журнал

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 9(43) 2024

Формат 60x90/8. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 8,2.

Видавець:

Громадська наукова організація «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»
Свідоцтво серія ДК №4957 від 18.08.2015 р., Андріївський узвіз, буд.11, оф 68, м. Київ, 04070.